

2021-2022

Μαθητικός Διαγωνισμός

Έκφρασης και Δημιουργίας με θέμα

**«Χαίρε Μικρασία-100 χρόνια ξεριζωμού από τα
ματωμένα χώματα»**

που διοργανώνουν η

**ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΝΕΑΣ ΚΡΗΝΗΣ &
ΚΑΛΑΜΑΡΙΑΣ**

και το

**ΠΡΟΚΟΠΕΙΟ ΠΟΛΥΔΥΝΑΜΟ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟ
ΚΕΝΤΡΟ**

Μαρία Λασκαρίδου

Γυμνάσιο Πρώτης Σερρών

Τάξη Α2

**Επιβλέπουσα καθηγήτρια: Μαργαρίτα Τσιάγκα
Φιλολόγος**

«Στάχτες του Γιαλού»

«Κοιτάχτε τα χρώματα μας, αυτή είναι η Γη μας, αυτή ήταν η πατρίδα μας. Και τώρα στάχτες και καπνοί φίμωσαν τον αέρα μας και πνίξανε την δύστυχη ψυχή μας»

Τρεις μέρες τώρα κουβαλιόμαστε σαν τα ποντίκια, εδώ και εκεί. Κόσμος παντού στην προκουμαία, στο λιμάνι, στους δρόμους, στις εκκλησίες. Πολλοί είναι κλεισμένοι στα σπίτια τους, άλλοι στα μαγαζιά τους, άλλοι σηκώνουν τις περιουσίες τους. Τρέχουνε, κλαίνε, φωνάζουν, βρίζουν, καταριούνται την ώρα και τη στιγμή που βρέθηκαν σε αυτόν τον τόπο με Τούρκο πάνω στον λαιμό τους. Τρεις μέρες πόνου, πίκρας κι αμέτρητων αναστεναγμών.

Σαν τελειώνει ο Αύγουστος η αναστάτωση έχει ήδη ακμάσει. Βγαίνω στον δρόμο να βρω τη θεία Δοξούλα, να την πω πως την περίμενε η γιαγιά μαζί με την Αρετή και την θεία Κατίνα, μετά το σχόλασμα της Λειτουργίας για να μαζέψουν όσα περισσότερα μπορούσαν από προικιά, τρόφιμα, κοσμήματα κι ό,τι άλλο πολύτιμο είχαμε. Θα φεύγαμε. Αυτό ήταν το μόνο σίγουρο. Πού θα πηγαίναμε όμως; Πού;

Βγαίνω από το σπίτι... Οι δρόμοι τόσο ερημικοί, κάτι ασυνήθιστο για την κοσμοπολίτισσα και κατάμεστη από κόσμο Σμύρνη μας. Μαραμένα και ξερά κορμιά ολόγουρα. Κουφάρια ανθρώπων με μάτια ανοιχτά γεμάτα ελπίδα, που όμως είδαν τον θάνατο πλάι στους δρόμους και πλάι στη θάλασσα. Στα άλλοτε γεμάτα κόσμο και φωνές στενά σοκάκια της, γεμάτα μυρουδιές κι αρώματα από καρκεύματα μαγευτικά και

μπαχάρια από τα βάθη της Ανατολής και της Ασίας, νεκρή σιωπή κυριαρχεί. Στα χρωματισμένα με φωτεινά χρώματα σπίτια κι αρχοντικά με τα λευκά και τα σκούρα παντζούρια, που με τον πρωινό και μεσημεριανό ήλιο ανέδυσαν λαμπερές δέσμες φωτός και χρωμάτων κι έκαναν την πόλη όμοια με αρχαία νύμφη την ώρα του λουτρού, τόσο αιθέρια και απαστράπτουσα, δεν μπορούσες πλέον να γυρίζεις, ούτε να χαζεύεις τις ταμπέλες και τις βιτρίνες διαφόρων μαγαζιών. Αυτή η πόλη άλλοτε ήταν πολύχρωμη και πολύβουη ενώ τώρα μια πένθιμη ατμόσφαιρα πλανάται παντού πάνω της, πιο βαριά και από αυτή της ώρας της Αποκαθήλωσης στην Αγία Φωτεινή τη Μεγάλη Παρασκευή. Φτάνω στο χαμηλό σπιτάκι της θείας μου με την κλειστή αυλή και την παραδοσιακή μεταλλική πορτάρα, τόσο κλασική σε όλη την Τουρκία, με τις λιγοστές γλάστρες ξερές και άβλαστες και λίγο δεντρολίβανο φυτεμένο σε ένα στενό παρτέρι. Σπίτι φτωχικό, χαμόσπιτο, μα είχα τόσες παιδικές ενθυμήσεις από εκεί και μόνο που το βλέπω έρχονται δάκρυα στα μάτια μου.

Χτυπώ την πόρτα. Κανείς δεν ανοίγει... Δεν ακούγονται φωνές από μέσα... Ανησυχώ!

«... Μπα δεν θα είναι εδώ. Θα έχει πάει στην εκκλησία ή στη Μαριώ τη γειτόνισσα» λέω με τρόμο, αν και ένα περίεργο συναίσθημα με διακατέχει. Χτυπάω και εκεί, όμως και εκεί τίποτα. Επιστρέφω στο σπίτι της. Χτυπώ ξανά. «Θα επιμείνω», μονολογώ, «κι αν δεν ανοίξουν θα σπάσω την πόρτα» είναι μια πόρτα πράσινη, παλιά, με σαπισμένο ξύλο και ελαφριά στην κατασκευή της. Δεν θέλει πολύ, μία σπρωξιά και ανοίγει διάπλατα, τρίζουν και οι μεντεσέδες της.

Τρέχω κατευθείαν στην κουζίνα. Εκεί έβρισκα πάντα τη θεία Δοξούλα πάνω από ένα τηγανάκι ή μια κατσαρόλα να σκαρώνει διάφορες λιχουδιές μερακλίδικες όπως άρεσαν και του θείου Φιλάρητου. Μπαίνω μέσα, ψάχνω δεξιά και

αριστερά, μα πουθενά δεν τη βρίσκω. Ξαφνικά καθώς γυρνάω το κεφάλι μου, όλος απελπισία που δεν τη βρήκα μέχρι τώρα, πέφτει το βλέμμα μου πάνω σε ένα πτώμα. Κοιτώ το πρόσωπο γεμάτος δέος και φόβο και είναι ίδιο με αυτό της Μαριώς, παραμορφωμένο όμως από τα σημάδια και τις ξυλιές. Είναι γυμνό, κουρασμένο, γεμάτο φόβο, με πόδια ανοιχτά και αίματα παντού γύρω. Την ΒΙΑΣΑΝ. Η θεία μου την έχει αγκαλιασμένη και κλαίει βουβά για την λαχτάρα που πήραν, για τη συμφορά που τους βρήκε.

Η μαύρη της ποδίτσα κουρελιασμένη γεμάτη τρύπες και μπαλώματα είναι ματωμένη από πάνω ως κάτω και τα άσπρα μαζεμένα ψηλά σε κότσο μαλλιά του κεφαλιού της, πορφυρά βαμμένα. Και εγώ είμαι δεν είμαι δεκάξι χρονώ! Δεν αντέχω και με πιάνουν τα κλάματα. Λυγμοί, μαύρα βάσανα, πόνοι, ανησυχίες για το μέλλον όλα βγαίνουν με τα ίδια δάκρυα. Με ακούει η Δοξούλα και γυρνάει το πρόσωπό της με κοιτάζει με μάτια μαύρα, κατάμαυρα, πρέπει να την είχαν ξυλοκοπήσει πολύ άγρια. Οι μελανιές αυτές που χαλούσαν την ομοιομορφία του ηλικιωμένου προσώπου, που ο χρόνος το είχε σκάψει με έγνοιες πρόσκαιρες και παλιές, που τριβέλιζαν μες στο μυαλό της και είχε αφήσει πίσω του φθορές και πολλές ρυτίδες, να είχαν γίνει από τις τόσες βραδιές, γεμάτες στενοχώρια και τρόμο για το μέλλον που τη περίμενε.

« Πετρή, τι κάνεις εσύ εδώ;;; Πότε ήρθες, πόση ώρα είσαι εδώ; » λέει με τρεμάμενη φωνή η θεία Δοξούλα, όμως με ένα τόνο που φανερώνει ενόχληση.

« Να θειά μου, η γιαγιά με έστειλε. Είναι στο σπίτι μας μαζί με την Αρετή και την θεία Κατίνα λένε να πας και εσύ. Θέλουνε να μαζέψετε, θα φύγουμε», της λέω εγώ τονίζοντας την τελευταία φράση, θέλοντας να της δώσω ελπίδα και δύναμη, αν και ο ίδιος είμαι πολύ τρομοκρατημένος.

« Φύγε... φύγε που σου λέω... Εσύ είσαι παιδί από δω και πέρα θα ζήσεις. Εγώ θα κάτσω εδώ. Οι γονείς μου και οι παππούδες μου γεννήθηκαν στη Σμύρνη και εγώ εδώ γεννήθηκα. Είναι ο τόπος μου, είναι ψυχή μου. Κανένας δεν μπορεί να με διώξει από δω, τ' ακούς κανένας. Τράβα πες της γιαγιάς σου ότι εγώ εδώ θε να πεθάνω και θα θαφτώ μαζί με αυτούς που αγαπάω» μου λέει η θεία με γαλήνια φωνή σα να έχει ήδη αποδεχτεί την ιδέα του θανάτου.

«Θεία τι λες είσαι με τα καλά σου; Έλα να σε σηκώσω, θα σε πάρω στη γιαγιά θα σε φροντίσουμε. Θα φύγουμε θεία μου δεν θα κάτσουμε άλλο εδώ, θα φύγουμε, δεν θα ξαναματαδούμε Τούρκο ποτέ πια.» Ακούστηκε η φωνή μου γεμάτη ελπίδα, σα να πίστευα όντως αυτά που έλεγα. Που να ήξερα ο δύστυχος ότι η πραγματικότητα θα είναι πολύ πιο οδυνηρή.

Γνώριζα την Ελλάδα, όπου θα καταφεύγαμε, μόνο από κάποιες καρτ ποστάλ που είχε συλλέξει η Αρετούλα, η ξαδέρφη μου με τον Παρθενώνα, τον Λευκό Πύργο, τους Δελφούς και άλλα αξιοθέατα.

«Μέσα από τις κάρτες η Ελλάδα είναι πολύ φωτεινή, σα τη Σμύρνη μας... Ε... γιαγιά;». Θα την ρωτούσα αργότερα μες στο καράβι που επιβαίναμε και βούρκωναν τα μάτια της χωρίς να καταλαβαίνω το γιατί, τότε.

Όμως επιστρέφω στο τώρα.

Με μισή καρδιά φεύγω από το σπίτι της θείας μου, νιώθω την πόρτα να κλειδώνει πίσω μου. Προχωρώ και σε όλη τη διαδρομή μέχρι το σπίτι μας στο Μπουρνόβα δεν μπορώ να σβήσω από το μυαλό μου την εικόνα της. Μια γυναίκα που δεν το έβαλε ποτέ κάτω, μια αγωνίστρια, δουλεμένη γυναίκα που άντεξε μέχρι τώρα πολλά στη ζωή της. Τα φανερώνουν όλα αυτά τα κουρασμένα πόδια της. Εξήντα χρόνια την κρατάνε

όρθια και βαστούν ακόμα. Ως τώρα που η ίδια επέλεξε να τα νεκρώσει. Στενές και σφιχτές οι γάμπες της, όλο μελανιές και γρατσουνιές, τριμμένες οι φτέρνες φαίνονται από τα ξώφτερνα πασουμάκια της. Τα χέρια της ξερά, σταφιδιασμένα κι ένας κορμός μαραμένος, όλο παράπονο.

Μου έρχονται συνεχώς και αναλαμπές, σκηνές με τη θεία μου από τα παλιά. Οι όμορφες γκριζες κόρες των ματιών της, π' ομορφότερες δεν έμελλε να ξαναδώ στον κόσμο όλον. Όμως τον τελευταίο καιρό η θεία σάπιζε ζωντανή, μέσα στη δίνη των σκέψεων της. Δεν ήθελε να φύγει από τη Σμύρνη, Και δεν δεχόταν να τη διώξει κανείς. Εκεί θα πέθαινε. Το είχε αποφασίσει.

Τώρα όπου να 'ναι φτάνω στο σπίτι. Το σπίτι μας είναι τόσο όμορφο! Στέκει αγέρωχο, ψηλό κι αρχοντικό σε μια γωνιά κοντά στην εκκλησία. «Όσο ζούσε ο παππούς εδώ σύχναζε όλος ο καλός κόσμος της πόλης» συνήθιζε να λέει η γιαγιά. «Άνθρωποι του πνεύματος, πολιτικοί, λογοτέχνες, ζωγράφοι, Έλληνες και Γάλλοι πρόξενοι, πλούσιοι έμποροι κι εύποροι αριστοκράτες.» Βλέπετε ο παππούς ήτανε διπλωμάτης και περίπλοκος άνθρωπος. Όμως κι η γιαγιά ήτανε μορφωμένη. Μίλαγε άπταιστα τη γαλλική, έπαιζε πιάνο, ζωγράφιζε και μαγείρευε υπέροχα! Κι ήταν το όνομα του παππού που μας εξασφάλισε μια καμπίνα στο καράβι για να μπορέσουμε να ξεφύγουμε από τη μανία των Τούρκων.

Φτάνω στο σπίτι με περιμένουν όλοι στην πόρτα. «Έτοιμοι να φύγουμε» ακούω από κάποιον σαν να ήξεραν ήδη πως η θεία Δοξούλα δεν θα δεχόταν να έρθει. Εξηγώ στη γιαγιά ότι έχει συμβεί με τη θεία και τη Μαριώ, με φιλάει με δάκρυα στα μάτια κι αναστενάζοντας μου λέει «Παιδί μου η Δοξούλα μας μεγάλωσε δύσκολα. Ήταν πιο μικρή από σένα όταν οι γονείς της την έπαιρναν κι αυτήν να δουλεύει στα χωράφια μες στη βρωμιά, στα χώματα. Πάλευε με μόχθο, εκεί σκυμμένη για

αμέτρητες ώρες, ούτως ώστε να κερδίσουν το ψωμί τους. Έπειτα γνώρισε τον θείο Φιλάρετο, άνθρωπο καλό και σπουδαγμένο. Ήταν καθηγητής, όπως ξέρεις, και αυτός την έκανε να αγαπήσει πιο πολύ τη Σμύρνη, διότι στη Σμύρνη τον γνώρισε, στη Σμύρνη ερωτεύτηκε, στη Σμύρνη γέννησε τα παιδιά της. Μας το είχε ξεκαθαρίσει εδώ και καιρό ότι δεν θα έφευγε. Θα την περνάμε με το ζόρι αλλά ο καπετάνιος δεν θα δεχόταν κι άλλο άτομο από μας, οπότε τώρα που την αφήνουμε κάνουμε την καρδιά μας χίλια κομμάτια.»

Και αφού μου τα είπε αυτά, με έπιασε από το χέρι και κατεβήκαμε στο λιμάνι. Καθώς ανεβαίνουμε στο πλοίο στριμωγμένοι, σηκώνει το χέρι της κλεφτά και στο αυτί μου λέει:

«Τζιέρι μου, φως των ματιών μου, την βλέπεις τούτην εδώ; Αυτή είναι η Σμύρνη σου, αυτή είναι η πατρίδα σου, αυτή είναι η καρδιά σου. Δεν θα τη λησμονήσεις ποτέ, ακούς; Ποτέ σου και θα είσαι περήφανος για αυτή διότι υπήρξε βασίλισσα και τώρα μας την κλέβουνε και τώρα μας την καίνε...»

Η θεία Κατίνα και η Αρετή κλαίνε καθώς ανεβαίνουμε στο πλοίο κι εγώ κοιτάζω γύρω μου... Η θάλασσα και ουρανός έχουν ενωθεί και δεν ξεχωρίζουν. Γίνονται ένα γκρίζο πέπλο, δίχως αρχή και τέλος και μαύρα κύματα σκάνε ορμητικά και σβήνουν στον ορίζοντα.

Κλείνω τα βλέφαρα κι ο άνεμος που φυσάει κατά πάνω μου φέρνει ντουμάνι τη δυσοσμία του καπνού μπερδεμένη με τ' άρωμα των λεμονόφυλλων. Αυτήν τη μυρωδιά θα θυμάμαι πάντα όταν φέρνω στην μνήμη μου την πόλη.

Αντίο Σμύρνη, αντίο Μάνα...